

Aan: de leden van de Vaste Kamercommissie BZ/OS
CC: de heer Koenders, Minister voor Ontwikkelingssamenwerking

**Betreft: Reactie IUCN NL op de Beleidsnotitie Maatschappelijke Organisaties:
'Samenwerken, Maatwerk, Meerwaarde'**

Amsterdam, 12 mei 2009

Geachte Commissie-leden,

Het IUCN Nederland Comité¹ heeft met interesse de Beleidsnotitie Maatschappelijke Organisaties: 'Samenwerken, Maatwerk, Meerwaarde' gelezen waarin richting wordt gegeven aan de wijze waarop het ministerie van Buitenlandse Zaken de komende jaren zal samenwerken met maatschappelijke organisaties wereldwijd.

We delen met de minister de mening dat versnippering binnen ontwikkelingssamenwerking tegengegaan moet worden en dat op allerlei niveaus meer samenwerking gewenst is. Ook deelt IUCN NL de visie op maatwerk in overeenstemming met context-analyses en op het belang van evaluaties en verantwoording van investeringen in internationale samenwerking.

Opvallend is de geringe aandacht die deze notitie besteedt aan ecosystemen als basis voor het menselijke bestaan en duurzame economische ontwikkeling. Weliswaar heeft één van de vier beleidsintensiveringen betrekking op 'milieu, energie en duurzaamheid', maar de invulling van deze begrippen is nogal oppervlakkig; woorden als 'ecosystemen' en 'ecologie' worden bijvoorbeeld niet genoemd en de verwijzing naar biodiversiteit is uiterst mager. Dit contrasteert met het feit dat drie officiële indicatoren bij MDG 7 (duurzaam milieu) direct verwijzen naar duurzaam beheer van ecosystemen en bescherming van soorten tegen uitsterven. In de notitie daarentegen wordt slechts aangegeven dat de aandacht voor klimaatverandering en schone energie niet mag leiden tot achteruitgang van toegang tot schaarse hulpbronnen, biodiversiteit en energie voor arme mensen.

---

¹ IUCN (*International Union for Conservation of Nature*) opgericht in 1948, verenigt 1000 wereldwijd natuur- en milieuorganisaties, kennisinstellingen, 11.000 wetenschappers en 100 staten. IUCN NL verenigt 34 Nederlandse natuur- en milieuorganisaties en instellingen, alsmede de Nederlandse Staat.

IUCN Nederlands Comité
Plantage Middenlaan 2K
NL-1018 DD Amsterdam
tel +31-(0)20-6261732
fax +31-(0)20-6279349

mail@iucn.nl
www.iucn.nl
postbank: 5370215

De degradatie van ecosystemen en het verlies van biodiversiteit voltrekken zich in een dermate hoog tempo dat dit een ambitieus en daadkrachtig optreden vereist. Zo verdwijnt er elke vier seconden een voetbalveld tropisch regenwoud en schat het *Intergovernmental Panel on Climate Change* (IPCC) nu dat bij 2° C opwarming van de aarde er een gerede kans bestaat dat 20 tot 30% van alle soorten zal uitsterven. De *Millennium Ecosystem Assessment* uitgevoerd door 1300 wetenschappers en economen onder de vlag van de Verenigde Naties stelde al in 2005 dat 60% van de ecosystemendiensten ernstig gedegradeerd zijn. Het gaat hierbij met name om waterzuivering en evenwichtige watervoorziening, voedsel en andere primaire producten voor arme bevolkingsgroepen, bodemvruchtbaarheid, regulering van ziekten en plagen in landbouw en veeteelt, CO₂ vastlegging en klimaatregulering. De IUCN *Red List of Threatened Species*, het WWF *Living Planet Report* en de recente Monitor Duurzaam Nederland bevestigen het beeld dat ecosystemen en biodiversiteit onder grote druk staan. Het laatste rapport geeft ook aan dat Nederland een onevenredig groot aandeel voor haar rekening neemt.

In de meeste arme landen is de bevolking voor haar levensonderhoud direct afhankelijk van de lokale ecosystemen. Bij verdergaand biodiversiteitsverlies en degradatie van ecosystemen zullen deze landen steeds moeilijker in staat zijn om zelfstandig voor het welzijn van hun bevolking te zorgen. En bij uitblijvend beleid zal het wereldwijd de economische welvaart flink aantasten.

Duurzaam beheer en behoud van ecosystemen ligt aan de basis van een aantal van de door de minister geïdentificeerde thema's en zou niet als deelgebied (terloops) onder één van de thema's moeten vallen. Want 'groei en verdeling van middelen' heeft in ontwikkelingslanden vaak alles te maken met de beschikbare natuurlijke hulpbronnen, de verdeling van rechten daarover en het beheer ervan. Zo ook 'vrede en veiligheid' waar in vele gevallen de macht over en toegang tot vruchtbare grond, water en andere natuurlijke hulpbronnen aan ten grondslag liggen.

Wij pleiten dan ook voor een veel prominentere "ecosysteembenadering" waar het gaat om het inzetten van middelen voor ontwikkelingssamenwerking, zowel in de samenwerking met maatschappelijke organisaties wereldwijd als richting overheden en binnen het multilaterale kader. De urgentie van de ecosysteem- en biodiversiteitscrisis vraagt daarom en structurele armoedebestrijding kan niet bereikt worden als dat besef niet breder doordringt en de degradatie niet aangepakt wordt. Het Nederlandse Beleidsprogramma Biodiversiteit 2008–2012 onderschrijft volledig deze urgentie en een vertaling hiervan, ook wat betreft prioriteitstelling binnen het kader van het Mede Financiering Stelsel (MFS), zou van consistentie getuigen.

Daarnaast hebben we serieuze twijfels over de rol die de minister toebedeelt aan de ambassades. De ervaring van veel organisaties is dat het de ambassades nu al vaak ontbreekt aan de benodigde capaciteit, aan continuïteit en institutioneel geheugen, en dat informatie over ambassadeprogramma's voor maatschappelijke organisaties moeilijk beschikbaar is. Aan de eis dat maatschappelijke organisaties 60% van hun geld moeten besteden in partnerlanden kleven vanuit het oogpunt van ecosysteembeheer ook bezwaren; IUCN NL zou graag zien dat de landenkeuze door maatschappelijke organisaties mede mag afhangen van de mate waarin landen bij de realisatie van MDG 7 achterlopen, van de ecologische voetafdruk van de Nederlandse economie en van de aanwezige rijkdom aan ecosystemen en biodiversiteit in zogenaamde *hotspots*, in combinatie met lokale armoedeproblematiek.

Tot slot spreekt IUCN NL de hoop uit dat de samenstelling van de onafhankelijke commissie die de minister gaat adviseren bij de subsidie aanvragen in het kader van MFS II het belang van ecosysteembeheer als basis voor duurzame ontwikkeling weerspiegelt.

Met vriendelijke groet,

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'R. van Boxtel', with a long horizontal stroke extending to the right.

Roger van Boxtel, voorzitter bestuur

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'W. Ferwerda', with a long horizontal stroke extending to the right.

Willem Ferwerda, algemeen directeur